List 28.

NOVICE

Tečaj XXXV.

gospodarske, obrtniške in narodne.

zhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold, za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 11. julija 1877.

Obseg: Po volitvah v deželni zbor Kranjski. — Gospodarske skušnje. — O delitvi konjskih premij na Kranjskem. — Razpis štipendij na viši kmetijski šoli „Francisko-Josefinum“ v Mödlingu za prihodnje šolsko leto 1877/78. — Obrazi iz življenja. — Angora. (Dalje.) — Kako stojimo dandanes? — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Po volitvah

v deželni zbor Kranjski.

Razen volitev 14. dne t. m., ko volijo tako imenovani veliki posestniki svojih 10 poslancev, kateri so dosihmal še zmirom tudi veliki, večidel največi protivniki národnim zastopnikom bili, so volitve v deželni zbor včeraj bile dovršene, a s tem nesrečnim izidom, da narodnih poslancev je skupaj izvoljenih 16, nasprotnikov pa 8, kateri z 2 zastopnikoma zbornice kupčijske in z 10 velikimi posestniki, če bodo taki kakor dosedanji, naredijo nasprotnikom našim večino v deželnem zboru z **20** glasovi proti našim **16**.

Volilci kmečkih občin — slava jim! — so zopet pokazali, da, če tudi se odpró peklenska vrata in vse pošasti skozi nje na svet skočijo, se kot verni národni možje ne dadó omamiti po nikakoršnih skušnjavah in zvijačah, ampak stanovitni stojé kot skala za mater svojo domovino in za take sinove njene, katere navdaja trdna volja, v zboru boriti se na vso moč za vsestranski blagor naroda svojega, za svetinje naroda slovenskega.

Žalibog, da po izidu poslednjih volitev večina meščanov in tržanov tega ne more o sebi reči, kajti pokazali so mnogi vskoki, da jih je nagrizil oni črv, po katerem trohní značajnost in poštenost, — da jih je omamil oni duh, da ne vedó, ali so tič ali miš.

Pisaje to nam stopi na misel Mirko Bogovičeva pesem, v kateri pravi:

Ali so to domorodci,
Ki, ljubeče samo tmino,
Lahko omaje vsaki veter,
Ki tajijo domovino,
Jezusa kot nekdaj Peter?

Mi imamo v rokah toliko dejanskih dokazov iz mnozih krajev, kako strašansko silovito na eni in kako neverjetno nepostavno se je na drugi strani za večino glasov nasprotnikom delalo, da nam ni mogoče danes navajati ogromnega števila dogodeb, ki nam prav očitno razjasnujejo, da o takem prav Turškem pritisku in o brezznačajni omahljivosti mnozih volilcev po mestih in trgih ni bilo mogoče zmagati našim. Pa tudi časnikom dandanes ni pripuščeno vsega odkriti, kar se je godilo; al prišla bode prilika na pravem mestu svetu vse to razodeti tako, da bode, ko se bodo odkrile raznotere nepostavnosti, marsikoga kurji pot polil in mu bodo lasje se šetinili. Če vlade državnim zborom predlagajo „Gelbbuch“, „Blaubuch“ in „Rothbuch“, smel bode tudi narodni zastop na dotično mesto položiti črne bukve s popisom vsega, kar se je počelo, da so pri volitvah v mestih in trgih propadli narodni volilci proti sili nasprotni. Protesti, ki so se, kakor slišimo, vložili skoro povsod volilnim komisijam v mestih in trgih, nam potrjujejo, da pride neizmerno število pritožeb na dan, ki bodo kazale, kako se je izvrševala volilna postava. Naj se nam nikar ne ugovarja: „kaj neki pomagajo ti protesti, vsaj ima deželni zbor pravico, proteste vreči „ad acta“. To je res; al — javna sodba svetá stojí nad sklepi zborovimi, in „vrč nosi vodo, dokler se ne razbije.“ V Idriji se narodni volilci celó volitve udeležili niso; župan je pritožbo vložil zoper to, da so dobili nekateri volilno pravico, ki jim po plačilu davkov postavno ne gre, — drugi pa je niso dobili, ki bi jo morali imeti; al njegova pritožba bila je glas upijočega v puščavi, in zato ni on hotel stopiti v volilno komisijo in narodnjaki se potem celó niso vdeležili volitve.

Pri volitvah v kmečkih občinah so nam nasprotniki naši odtrgali le enega poslanca, gosp. Rudeža, in tega v Kočevsko-Ribniškem okraji, ki je od nekdaj nevaren bil zato, ker Kočevarji volijo skupaj s Slovenci tega okraja, ki pa ima med 91 volilci le 39 Kočevarjev po rodu. Nemški Kočevarji so stanovitni o tem, da volijo svoje ljudí, kar jim nihče očitati ne more, marveč se še nekaterim slovenskim sovolilcem, ki zatajujejo svoj narod in so kakor petelini na strehi, katere vsaka sapa zaviha kamor hoče, v izgled staviti smejo. Kako lahka bila bi pri gori navedenem številu zmaga slovenskih volilcev, ako ne bi bile kukavice, ki svoja jajca v tuje gnjezdo pokladajo!

Ker je razen Kočevskega okraja bila naša zmaga v kmečkih občinah sijajna, za katero gre topla hvala značajnemu našemu narodu in iskrenosti prečastite duhovščine naše, zato — če tudi po večini propadli — ponosno smemo reči: narod slovenski stojí za nami!

Naj zdaj objavimo izid vseh volitev.

Volitve v kmečkih občinah 7. dne t. m. so se izvršile tako-le:

V okolici Ljubljanskega in Vrhniškega okraja sta bila enoglasno (z 92 glasovi) izvoljena: dr. **Jan. Bleiweis** in gosp. **Luka Robič**, —

v okraji Kamniškem s 85 glasovi enoglasno: **Luka Svetec**, —

v okraji Vipavskem: **Matej Lavrenčič** enoglasno, —

v okolici Kranjsko-Loški: **Oton Detelja** z 92 glasovi (enoglasno), **Karol Klun** z 89 glasovi, —

v okraji Radoljškem: dr. **Jožef Poklukar** s 35 glasovi, —

v okraji Postojnskem: dr. **Val. Zarnik** in dr. **Josip Vošnjak** z 78 glasovi, —

v okraji Črnomeljskem: **Anton Navratil** s 56 glasovi, —

v okraji Novomeškem: **Viljem Pfeifer** s 83 glasovi, —

v Trebnem (za 6 okrajev): grof **Josip Barbo** in **Alojzij Kobler** s 122, **France Potočnik** s 119 glasovi, —

v Kočevsko-Ribniškem okraji: **Prim. Pakiž** s 46, — c. kr. okrajni glavar Dollhof s 45 glasovi. (Naš narodni kandidat je zarad vsakovrstnih manevrov nasprotne stranke dobil 44 glasov, tedaj padel z 1 glasom).

Izid volitev v mestih in trgih 10. dne t. m. pa je bil ta-le:

V Tržiču, volišču mesta Kamnik, mesta Radoljica in trga Tržič, je bil izvoljen trgovec Kecelj Janez s 132 glasovi, naš kandidat Mihael Stare je dobil 84 glasov. Sošlo se je v Tržiču 45 c. kr. uradnikov iz Kamnika, Radoljice in Tržiča, ki so vsi Keceljna volili. Ugibuje se tudi, koliko je Kecelj potrosil za svojo volitev, —

v Idriji je izvoljen vitez Anton Gariboldi z 58 glasovi, — naši volilci, ki so nameravali voliti dr. Jenkota, se iz gori navedenih vzrokov niso udeležili volitve, —

v Novem mestu je izvoljen Martin Hočevar z 204 glasovi, naš kandidat Peter Grasselli je dobil 164 glasov. Tudi tù velika množina c. k. uradnikov iz Novomesta, Krškega, Črnomlja in Metlike. Ugibuje se pa tudi, koliko je Hočevar potrosil za svojo volitev, —

v Postojni je zmagal dr. Deu z 72 glasovi proti našemu kandidatu Adolfu Obrezi, ki je dobil 56 glasov, —

v Ljubljani jih je prišlo volit 628, ki so dali vitezu dr. Kaltenegerju 464, pl. dr. Schrey-u pa 460 glasov; naša kandidata dr. Ahačič in dr. Zupanec sta dobila vsak po 165 glasov. Da je po sedanjem volilnem redu in pri črvivih mnozih volilcih našim neodvisnim volilcem nemogoča zmaga, priča ta-le statistični pregled: c. k. uradnikov in penzijonistov je okoli 300, penzijoniranih oficirjev 40, železniških uradnikov in služabnikov 24, profesorjev in učiteljev 30, skupaj odvisnih volilcev **394**. Če prištejemo tem še veternjake meščane in vidimo, kako so kruljeve, slepe in napol mrtve nasprotniki naši tirali včeraj na volišče, kdo se bo čudil, da je nasprotna stranka zmagala s svojima kandidatoma!

Popoldne včeraj je Vesteneckova zbornica kupčijska si za zastopnika izvolila svojega predsednika, g. A. Dreo-ta in dr. Schafferja.

Mestjani Kranjski in Škofjeloški so včeraj edini rešili čast slovenskih mest in trgov, ki — vkljub grozovitim navalom nemčurskim — so zmagali z našim kandidatom županom Kar. Šavnikom, ki je dobil 94 glasov, nasprotni kandidat Dolenz pa 90. Slava, slava možatim Gorencem!

Ozir na izid popisanih volitev nam tedaj očitno kaže, da za izvoljenimi našimi 16 poslanci stojí narod slovenski, — kdo pa stojí za onimi 20, ki jih bodo poslali nasprotniki naši v zbor, to nam priča skušnja — preteklih 16 let. Če tudi začasno za par glasov fizično premagani, je vendar moralna zmaga naša! Živili národni volilci!

Gospodarske stvari.

Gospodarske skušnje.

* *Zoper gnjilobo grozdja.* Zoper to bolezen priporoča po „Pučk. Nov.“ neki skušen gospodar sledeče: Jaz vzamem globoko skledo, vlijem v njo 2 poliča vode, 10 žlic žganja, 12 žlic vina in 12 žlic jesiha, pa rečem komu, naj drži posodo pod plesnjivim grozdjem, drugemu pa dam v roke gobo, ter mu rečem, naj gobo dobro v posodi namoči in ž njo vsak plesnjivi grozd opere. Tako sem delal 3 dni. Za vse plesnjivo grozdje, ki je bilo v vinogradu, bilo je treba 12 poličev vode, 1 polič žganja in ravno toliko vina in jesiha. Tretji dan grem gledat in najdem, da oprano grozdje ni bilo več plesnjivo, ampak čisto in svetlo. Tako sem pridelal 18 čebrov mošta (1 čeber po 50 poličev). Nikdo v moji okolici, akoravno so imeli več trt kot jaz, ni toliko mošta pridelal. Škoda, da je to moje sredstvo prekasno prišlo na svitlo. Jaz sem toplo svojim sosedom to sredstvo priporočal, al neverni Tomaži so se izgovarjali, češ, da je to delo zamudno, ker imajo dosti druzega opravila, pa so raje škodo trpeli. Ako bi bili pa ti vinorejci pomislili, da se mora vsak trs okopavati, obrezati, privezati in pregostih ter škodljivih mladik očistiti, spoznali bi lahko, da bi se jim ta zadnji trud izplačal, to je, da bolno grozdje, kolikor je mogoče osvobodijo bolezni in ozdravijo; al za tacega, ki si ne dá nič dopovedati, ni leka do veka.

* *Kako ozdraviti drevo, kateremu je koža oguljena.* Ako je koža sadnemu drevesu oguljena in se je bati, da ne bi drevo poginilo, svetuje „Rusk vrtnarsk časnik“, da je dobro tako drevo namazati s salom (svinjsko mastjo), kajti potm mu nova koža izraste.

O delitvi konjskih premij na Kranjskem.

V 25. listu smo povedali, da na 5 krajih (na Vrhniki, v Ribnici, v Bledu, v Kranji in v Novem mestu) se bodo letos delile konjske premije, na prvih 4 krajih septembra meseca, v Novem mestu pa oktobra.

Danes o tej delitvi povemo kaj več, kar je gospodarjem vedeti treba, ki mislijo se potegniti za kako premijo.

Oklic c. kr. deželne vlade od 24. maja t. m. to-le naznanja:

I. Splošni predpisi.

1. Delitev premij se bo v vsakem imenovanem konkurznem kraju vršila po deželni komisiji za izrejo konj.

2. Vrh premije v srebernih goldinarjih se podeli vsakokrat tudi pohvalno pismo.

3. Pohvalno pismo bo obsegalo razen imena živinorejca kratek popis premiranega konja in tudi vzroke premiranja.

Če se živinorejec odpové premiji v denarju, se bode ta odpoved zapisala v pohvalno pismo.

4. Vsak živinorejec, kateri je dobil premijo za plemensko živino, se mora pismeno zavezati po reverzu, da bo konja vsaj še eno leto imel, sicer bi se mu prejeta premija v denarju nazaj vzela. Vendar se dosedanja dolžnost, konja po preteku enega leta pred premijsko komisijo zopet pripeljati, na toliko predrugači, da, ako bi zarad precéj velike daljave od premijskega kraja ali zarad druzih vzrokov jako težko bilo konja pripeljati, zadostuje to, ako se pokaže od župana narejeno spričevalo, v katerem se s pritiskom županskega pečata potrjuje, da je konj po preteku imenovanega leta

še zmirom v posesti prejšnjega lastnika. V vsakem posamnem slučaji je pa deželni komisiji pridržano, razsoditi, ali je zadovoljna z imenovanim spričalom ali ne.

5. Kedar se kobile z žebetom premirajo, se dolžnost, premiranega konja celo leto še obdržati, ne raztegne na žebé.

6. Premije in pohvalna pisma se izročujejo živinorejcu premirane živine précej od premijske komisije v konkurznem kraji proti prejemnemu listu.

II. Posebni predpisi

za A) kobile z žebetom, B) žebice.

1. V postajah Bled in Kranj smejo samo kobile in žebice Noriškega (to je teškega (Pincgavskega) plemena za premijo prositi; v drugih postajah pa tudi druge.

Opomin k A.

2. Za premijo smejo prositi kobile z žebetom samo od spolnjenega četrtega leta naprej, brez omejitve po kaki najviši starosti, dokler so zdrave, dobro rejene, imajo na sebi lastnost dobrih kobil plemenjic in imajo s seboj lepo žebé, ki še sesa ali je že odstavljeno. Pri sicer enaki kakošnosti imajo mlajše kobile prednost pred starejšimi.

3. Premija se sme kobilam z žebetom le takrat prisoditi: a) ako je žebé od cesarskega ali licenciranega privatnega žebca, in se to dokaže s postavno (legalno) pripustnico; b) ako se prinese od župana narejeno in od c. kr. politične okrajne gosposke potrjeno spričevalo, ter se s tem dokaže, da je pripeljana kobila z žebetom, že predno je žebé storila, lastnina bila tega gospodarja, ki za premijo prosi.

4. Zarad tega, da je katera kobila z žebetom že v prejšnjih letih prejela eno ali več premij, ona ni izključena, da bi ne smela za naprej več premije dobiti.

Opomin k B.

5. Za premijo smejo prositi žebice v 4. in 5. letu svoje starosti; te smejo le tedaj premijo dobiti: a) če so ubrejene od cesarskega ali licenciranega privatnega žebca, in se to dokaže s postavno (legalno) pripustnico; b) če je žebica najmanj eno leto že v posesti tistega, ki za premijo prosi, in če se to dokaže po spričevalu župana, katero je potrjeno od c. kr. politične gosposke.

6. Žebice, katere so enkrat premijo dobile, utegnejo prihodnjič premijo dobiti samo kot kobile z žebetom, če imajo lepo žebe, katero še sesá ali je že odstavljeno (ad A).

Opomin k A in B.

7. Kobilam z žebetom in žebicam, katere za premijo prosijo, se bode, ako se spoznajo premije vredne, od premijske komisije v vsakem teh peterih konkurznih krajev delilo: kobilam z žebetom prvo darilo 50 srebernih goldinarjev, drugo darilo 40 srebernih goldinarjev, tretje darilo 30 srebernih goldinarjev; žebicam prvo darilo 40 srebernih goldinarjev, drugo darilo 30 srebernih goldinarjev in tretje darilo 20 srebernih goldinarjev. (Kon. prih.)

Razpis štipendij

na viši kmetijski šoli „Francisko-Josephinum“ v Mödlingu za prihodnje šolsko leto 1877/78.

Ena štipendija z 250 gld. je razpisana v prvi vrsti za takega kmetijskega učenca, ki stopi v tretje leto te šole, v drugi vrsti pa takemu, ki stopi v prvo leto, pa to štipendijo le eno leto obdrží.

Druga štipendija je razpisana s 150 gld. za učenje pivarstva (olarstva), ki traja od 1. oktobra 1877. do 15. julija 1878.

Tretja štipendija z 250 gold. za učence iz vrtnarstva za 2 leti od oktobra 1877. do 1879. leta.

S potrebnimi spričali obložene prošnje se vložijo do konca meseca avgusta t. l. pri vodstvu gori navedene kmetijske više šole.

Kdor kaj več zvedeti hoče o pogojih, po katerih se te štipendije dobiti morejo, naj se obrne do pisarnice kmetijske družbe v Ljubljani.

Zabavno berilo.

Obrazi iz življenja.

II.

Loterija.

Matevžek je bil trden kmet. Zdaj ni več. Tudi hiše njegove ni več. Rodovina je zginila. Posestvo njegovo je razdeljeno. Vse je v tujih rokah. Kako to?

Matevžek je bil trden, tedaj premožen kmet. Plačeval je svoje davke. Nikdar ni bilo videti briča pri njem. Tega bi ga bilo tudi sram. Žena njegova je bila umna in pridna gospodinja. Imel je troje otrok, dva dečka in enega dekliča. Najstarejši deček je bil 14 let. Znal je brati, pisati in računiti, pa tudi orati, mlatiti in živini pokladati. Drugi sin je hodil v šolo in se pridno učil. Prav tako deklé. Tedaj na vsak način srečna rodovina. Matevžka je vse spoštovalo.

Le eno napako je imel Matevžek. Na večer, predno je zaspal, je rad bral. Ali to ni napaka? Vselej ne, večidel ne. Toda Matevžek je zvečer rad bral čenče, kakoršnih dandanes dobiti ni težko. Še ponujajo se ljudem za borih par krajcarjev. Med takimi čenčami bere, da so se nekomu sanjale tri „umare“, na katere je zadel terno: Okoli 50.000 gold. je znesla. Lep denar! Lahko pridobljen! Številke so bile **35, 66, 78.**

Med branjem Matevžek zaspi. Previdna žena vgasne luč in spravi dremajočega v posteljo.

„Ti, stara“, jo nagovorí Matevžek zjutraj, „meni so se sanjale tri številke.“ — „Kake so?“ ga vpraša žena. Vsaka žena je radovedna. „Misli si“, pravi mož, „prav tiste, na katere je oni mož v povesti tako veliko terno zadel. To nekaj pomeni. Le premisli: **35, 66, 78.**“ — „Sanje so prazne pene“, odgovorí žena, „vendar ne misliš, da boš tudi ti kaj zadel, če na te številke staviš!“ — „O, saj tudi ne bom. Jaz na loterijo tako nič ne držim. To je sleparija. Nikoli še nisem stavil.“

Čez nekaj dni pelje Matevžek nekaj žita v mesto na prodaj. Proda ga dobro in gre s kupcem pit polič vina. Navada je taka. Ko sedita za mizo, pride stara žena ponujat loterijske listke po 10 krajc. „Nič, nič“, pravi Matevžek. „Saj samo 10 kr. veljá“, sili prodajalka, „le poglejte prvi listek. *35, 66, 78.* Te morajo priti, morajo. Jih že dvajset let ni bilo.“

„Kaj? *35, 66, 78?* Prav te so se meni sanjale. Za šalo naj bo. Če prav nič ne zadenem. Saj tako ne bo nič. To že naprej vem. Dajte sem listič.“

Ponujalka gre, Matevžek pa spravi listič s številkami *35, 66, 78.*

Mislil ni več na-nj. Vendar ko pride čez par tednov v mesto, gre gledat v loterijo. Iz gole radovednosti. Saj tako ni mislil kaj zadeti, ker na loterijo nič ni držal. Kaj? *36, 67, 79?* Da, res je, povsod le za eno številko zgrešeno. Prenizke so bile. Matevžku ni nič žal, ker je tako že naprej vedel, da ne bo nič. Al vendar tako blizo! Kdo bi bil to mislil! Saj je vse

le šala. Pa ker je že tako, dajmo še enkrat na-nje. Dajmo 20 krajc.! Bom pa domu gredé ga zato polič manj pil.

Zopet vtakne Matevžek listič v žep. Čeravno je že naprej vedel, da ne bo nič zadel, pogleda vendar o priliki po številkah, ki so novi pot bile vlečene. Bile so čisto druge. Ne ene blizo. Pač! Tam na oni tabli, Graški, so se lesketale „*35*, *66*, *78*.“ On pa je bil stavil na Trst! Nesreča!

„Ej kaj, saj s tem tako nič ni“, godrnja Matevžek in raztrga listič. „Sleparija, nič druzega. Le da denarje lové!“

Zvečer domá pové svoji ženi to čudno dogodbo. „Vidiš“, pravi žena, „sanje so vendar nekaj pomenile. Le prav nisi stavil. Dobrih bi bilo par sto goldinarjev.“

Matevžku ta reč tudi nagaja. Zar par sto goldinarjev mu ravno ni, ker že shaja tudi brez njih. Ali vendar — dobri bi bili. Sanje niso bile napačne, le on je napak stavil. Kaj tacega jezí človeka. Ni čuda, da se mu v spanji sanja zopet o loteriji. Številk si ni zapomnil. Škoda!

Tudi ženi so se isto noč sanjale številke *22*, *57*, *61*. Gotovo so dobre. Nji se nikdar še ni nobena številka sanjala. Ni treba praviti možu tega. Bo veče veselje za-nj, ako mu na tihem dobí par sto goldinarjev. Kokšarica gre vsak teden po dvakrat v mesto. Matevžlja jej dá par grošev, naj stavi na *22*, *57*, *61*. Kokšarica stavi in jej prinese loterijski listič. Drugi teden pride k Matevžlji. „Le pomislite! Prišle so številke *22*, *75*, *16*. Prvo ste zadeli, a drugi ste ravno narobe. Gotovo v sanjah niste prav videli.“ (Kon. prih.)

Angora.

Zgodovinski-romantičen obraz.

2.

(Dalje.)

Milan je odskočil nazaj: „Nikoli, nikedar ne prekličem pobratimske stave!“ — zavpil je strastno, zabil je bil na svoj sklep, na svoje brate, utihnila je njegova vest v besedah kanljive ženske, o njenem pogledu, a kakor kak grešnik, tako je sklenil roci pred njo in poprosil: „Ne goni me od sebe, Milica! ne morem iti, vsaj tako dolgo časa ne, dokler sam ne poginem, ali pa dokler ne utrdim bodočesti tvojemu sinu. Vsaj to naj bode majhna zahvala verni ljubezni tolikih let, zgubljeni domovini, vernim tovarišem slavnih bojev — ali ne poslušaj me!“ — vskriknil je strastno — „rogam se tebi, če govorim o njih, a rogam se Bogu, če ná-te mislim! — Jezus Kristus!“ — vskriknil je zopet obupljivo in z obema rokama prijel se za glavo: „otmi me blaznosti!“ — A kakor bi bil hotel pobegniti jej, tako je izpred sultanice planil iz sobane.

Čudila se mu je sultanica, sočutno je za njim gledala Milica. „Revež!“ — šepnila je — „kako srečna bi bila v njegovem naročji, ko bi —“ — zamolčala je, stresnila glavo, — „da, jaz sem Bajazetova soproga, a moj rod mora sesti na prestol Othmanovih *) sinov“ — opomnila je krepko, skoro osato — „upokoji se srce!“ — rekla je in roko položila na srce — „sultanica ne sme imeti tistih čutov, katere je imela Milica!“

Po nekolikih trenotkih je pogledala kiržalu ročaj in vtaknila ga je zopet za naprsnik. — „Nu“ — šepnila je — „prikovala sem ga k svojej osodi, naj se skesa in naj tare verige, ne iztrga se mi več, a brezi njega so vsi, tudi Kazančić, telo brez glave, ne bodo na kvar mojim nakanam!“

Tihoto, ki je nekoliko časa bila zunaj in v seralji, razkalil je nenadoma radosten krič, ki je dolgo časa trajal tako, da so kar tresla se okna.

„Ha!“ — dvignila je sultanica glavo — „ali je že konec upora, ali morda —?“ — povprašala je, pa ni dogovorila, le bledost, ki je bila polastila se njenega obličja, izdajala je nje misli: „Ali ne“, — ojačila se je zopet — „saj je moj soprog po robu postavil se mu, a moj mož je Bajazet, konec je upora!“ — pristavila je o ponosni prevernosti.

III.

Resnično je bilo konec upora; Bajazet je slavil eno svojih najbliskotnejših zmag, ukrotil je bil lastni ljud, ki je bil razburjen, divje strasten, kakoršne so pustine v Aziji, kjer buren vihar razsaja po njih, in ki je bil nevklonljiv in neukrotljiv, kakoršne so žule (granit) po Araratu. Zgnjusila se jim je lenoba, niso hoteli več boriti se z vsakojakimi pomanjkljivostimi, ko je sultan sè svojimi pašami in z emiri vred neizmerno živel; Timur ruši mesto za mestom, širi in veča pustine iz rodovitih blagostnih krajin, — kodar razsaja, povsodi za seboj pušča svoje navzočnosti znamenja, Bajazet pa se moti s kratkočasnicami, grdí sè samopašnostjo se, zaničuje proroka in njegov zakon, kakor kak kavrin, kak vinsk pijanec, krivoverec je in odpadnik! Ulemi godrnjajo — in derviši, razgrajajo in očito proklinjajo sultana, da je odpadnik, a divje jato — Kurdi in Arabci rojé in rojé, današnjega dné pa je očito poknil upor.

„Bismillah!“ — srdé se — „čemú nam je tak sultan, krivoverec? — zavrglo ga je Allahovo obličje, naposled i nas za seboj potegne v pogubo. Grehotno bi bilo, da še dalje služimo tega pogubljenca; mi bojujemo le čistemu alkoranu na čast, pa ne njemu, temu odpadniku! Allah je edin Bog, a Mohamed je njegov prorok! — Idimo, ubijmo krivoverca, naj se bode vinsk valjal po tleh, naj se bode zibal v razkošji svojega harema; ubijmo ga, njegove zaklade pa razdelimo med-se zaklade in saltimbanke in njegove kadune!“

A hodži so bili stoprv odpeli rano molitvo, že so divje jate vrele v Brusovo in vreščale in grozile se in orožje sukale nad glavami.

Dobro je Kazančić umel teh jat truš, prišel je sè svojim zaupnikom Jefremom vred skozi druga vrata v Bruso tista trenotja, katera so va-njo pridrli uporniki, in videl je, kako so te jate, ki so dosle vreščale neukrotljivo vsteklo, takoj umolknile, ko hitro so bile prodrle do mestnih ulic, v zadregi so se pogledavale in nekako plašne so se razkrapljale po ulicah.

„Za vraga!“ — zahudobil se je Kazančić, ko je bil zapazil njih nepremišljeno plahost — „kako sužnjišk narod je to! z daleč vreščí in siče, kakor bi skale hotel razrivati, ko hitro pa se približa zvršetku svojega namena, povesi glave, kakor čreda plahih ovac. Uh, sveti Sava! tako sramotno ne smé končati se ta upor, ki nam obeta svobodo. Idi, Jefrem! stopi med-nje, spregovôri jim zdaj pa zdaj kako gorko besedo, zato da se novič razunemó njih strasti, ali pozoren bodi, da se vá-te ne obrne njih nevolja, kajti le-ta surova drhal ne meri bojazljivo svoje nevolje, a da bi kavrina pobili, to bi bilo največe veselje tem poganskim psom; zini jim kaj le o sultanovih zakladih, ali spregovôri jim o krasoti njegovih odalisek, to bode dosta, zlato in pohotnost, to je vsega dejanja netilo temu surovemu národu! Nu, saj smo se že naučili, kako moramo motiti le-te ljudí!“ — opomnil je in pas naravnal okrog sebe.

„Bog je moja priča“ — dejal je Jefrem, preteto je bil vesel svojega naloga — „raji bi stopil med čedo

---

*) Othman je Turških sultanov praoča in ustanovnik njih carevine.

svinj, ali pa, še raji bi nekolikim izmed njih podrobil črepove."

„Saj si jih samí podrobé" — nasmijal se je Kazančić — „sultanovega serajla ne zmorejo kaj lehko; ali čim več jih pogine, tim bolje bode to; Bog sam jim kalí možgane!" (Dal. prih.)

Političnе stvari.

Kako stojimo dandanes?

Jasno je, kakor beli dan, da je v tem hipu, ko se pripravljajo Ruske armade, prikazati se na Evropskem bojišči in razločiti boj, dosegla vzburjenost v vseh krogih svoj vrhunec. Pri nas dobiva ta vzburjenost še več netíla v okolnosti, da se je začela dozdaj le v najbolj podučenih krogih znana novica, da mora namreč Avstrija v svojo lastno korist jeden del Turških provincij stalno obleči, sedaj malo po malem izvrševati. Ta stvar zahteva, kakor se umeje samo ob sebi, vojaških priprav, in te so, katere najbolj vznemirjajo borzne spekulante. Vsemu svetu je znano, da finančno stanje Avstrijsko ni tako ugodno, da bi se mogla brez škode na noge spraviti tudi le manjša armada. Posebno pa še vznemirja ljudí okolnost, ker razven tako imenovanih „centralnih aktivov" v znesku blizu 16 milijonov goldinarjev ni nobenega druzega vojaškega zaklada in tudi obe vladi nimate druzih močnih sredstev na razpolaganje, ravno nasprotno more Ogerski finančni minister le z delanjem novih dolgov poravnavati tekoče stroške, kar vzbuja nemir, ker bi se morala sredstva za bližajoče se delovanje pridobiti ali z napravljanjem novih dolgov, ali pa z izdavo državnih bankovcev.

Vojaška demonstracija v Hercegovini in Bosni od strani Avstrijske je nasledek shoda v Reichsstadtu, katerega sta imela Avstrijski in Ruski car in njunih ministrov zunanjih zadev kneza Gorčakova in grofa Andrassy-a meseca junija preteklega leta. Mogoče je, da posebno Avstrijski minister zunanjih zadev pri takratnih sklepih ni jemal v poštev umeteljno gojenega sovraštva proti Rusiji; tudi se mu morebiti ni mogoče zdelo, da se bode zaslepljena finančna koterija, katera ima po naključji v svoji oblasti nekatere upljivajoče časnike, v svoji gorečnosti tako daleč pozabila, da pridiguje vojsko Avstrije proti Rusiji in sicer le zato, da se vzdrží celota Turčije; morebiti tudi grof Andrassy takrat ni premislil, da se bosta Avstrijski in Ogerski državni zbor po imenovanih časnikih dala tako daleč zapeljati, da oba, prezirajoča splošne interese Habsburške monarhije, po šovinizmu posameznikov narekovano politiko povzdigneta v državno politiko in časnikarske bôje zaneseta v zbor. A jedno je gotovo, da Avstrijski minister zunanjih zadev takrat ni delal niti Avstrijske niti Ogerske šovinistiške, temuč pravo Avstrijsko ogersko politiko. Naj se misli o zakrajnih deželah Avstrijskega primorja, o Dalmaciji, Hercegovini in pa Bosni kakor se hoče, prihodnost bode pokazala, da obe deželi, z ozirom na finančno korist, gotovo ne bi bili najslabši pridobitvi Avstrijske monarhije, da! celó neobhodno potrebni bili bi za daljni razvoj Avstrijskega trgovstva in obrtstva proti vzhodu.

Omeniti hočemo le še jednega važnega faktorja, katerega bi lahko prejela Avstrija s posestvom Dalmatinskih pokrajin. Do tega hipa preskrbujejo s premogom (kamenim ogljem) vse barke, katere se vstavljajo v Trstu, Reki in drugih Avstrijskih morskih lukah (barkostajah) Angleži, in sicer le zato, ker premog, kateri se koplje na Avstrijsko-Hrvatskem zaradi svoje slabe lastnosti ni rabljiv za kurjavo bark, boljši premog iz Českega, Morave in Ogerskega se pa zaradi visoke vožnine ne more dovažati v Trst. Ravno Bosna pa ima najlepše premogove jame in ker je očitno, da, ako bi spadale Dalmatinske pokrajine k Avstriji in bi se zvezale po železni cesti z Adrijo, bi lahko na tisoče kupčijskih bark, katere se vstavljajo v Avstrijskih lukah, prejemalo svojo zalogo iz tega okrožja, kar bi ne bil za Avstrijsko trgovinsko bilanco majhen dobiček. Sadje- in živinoreja, katera se je v teh deželah navzlic vsem sedanjim neugodnim okolnostim vendar nekako povzdignila v Bosni (Bosniške suhe češplje prekosijo naše veliko), bi naravno potem postala popolnejša in posebno bi bila za središče Dunaj, kateri dandanes največi del svojega mesá dobiva iz Besarabije, neprecenljiva dobrota, ako bi prejemala te pošiljave iz dežel države po naravnostni železnični poti med Dunajem in Serajevem.

Tudi politična pomemba teh dveh dežel, ako bi se združile z Dalmacijo, bi prej nego se misli si pridobila veljavo, ne vzemši v račun, da bi morala dobiti Evropa o raztegljivosti Avstrije zopet boljšo misel, nego se je izcimila v zadnjih tridesetih letih, ko so se druge države na troške Avstrije povekševale, da-si ona ni ničesar pridobila.

Kar se pa tiče praznih bolnostnih domišljevanj dandanes vladajoče nemško-magjarske klike v Cis- in Translajtaniji, katera se bojí, da ne bi s pomnoženim slovanskim elementom se pomnožile homatije in zmede v središči cesarstva, ima ta klika prav le o tem, da bi se jim potem izvila iz rok vsaka moč. Da bi pa to ne bila nesreča za Avstro-Ogersko, o tem ne dvomijo krogi, kjer vlada še zdrav razum. Morebiti bi se potem delalo manj za razširjene nemške in tudi manj zgolj magjarske politike, zato pa tudi več prave Avstrijske. In res skrajni čas je za izvršenje kake premembe v tem obziru, kajti razmer političnih in finančnih, kakor so dandanes v Avstriji, mora kmalu konec biti, sicer je gotov propad, na katerega delajo hoté ali nehoté sovražniki njeni.

Mnogovrstne novice.

* *Darovi, ki so jih sv. očetu papežu o 50letnici* njegovega škofovanja izročili poslanci raznih narodov svetá, znašajo v denarji 14 milijonov gold.

* *Pneumatičen aparat za glasovanje v parlamentih* je iznajdel Dunajski merec Mayerhofer. Poslancu treba le pritisniti tasto (pipalo), ki se nahaja na njegovi mizi in njegov glas je konstatovan. Po takem ne bi treba bilo več ustajanja ali obsedanja. Zbora predsednik bi le rekel: „gospôda, prosim, pritisnite pipalo", in kazal bi aparat, kdo in kako je vsakdo glasoval.

* *Živo dete podobno opici je nekdo iz Velikega Mihela* na Ogerskem ponudil, kedar umrje, Dunajskemu muzeju. Glava deteta ni nič veča kakor možka dlan, lice je z dlako obraščeno, ono ne more govoriti, jé pa in pije, in se sicer obnaša kot opica (merkvica). Žalostna sebičnost očetova ni še plačila prejela, ker profesor Langer, zarad nakupa vprašan, ni še izjavil svojega mnenja.

* *Čuda rodovitna krava mežnarja Švaba v Dutovljah* na Krasu je 1. dne t. m. (če je res) storila 4 teleta, močna in zdrava. Že poprej enkrat je porodila trojčke, dvakrat pa dvojčke, tedaj o 4 letih skupaj 11 telet.

Naši dopisi.

Iz Rusije 2. jul. *η*. — „Mi imamo popolnoma gotovo armado na boj; naša glavna naloga je ohraniti Ev-

ropejski mir in pa lokalizirati bojišče; mi popolnoma svobodno postopamo tako, kakor se nam potrebno zdi; mi hočemo odbiti vsako poskušnjo, v jutrovih deželah osnovati kak nov politični položaj, ki se ne veže z interesi naše monarhije" — to je bil sok Tiszinega govora 26. junija v Ogerskem zboru, ako nam je zvesto poročal Dunajski „Correspondenz-Bureau". Tiszin govor se res popolnoma veže z vsem, kar slišimo z Dunaja in Buda-Pešta. Tisza maha s sabljo po zraku, a sam ne vé ali po komarji ali po slonu. Imeti gotovo armado, da bi se ž njo ohranil Evropejski mir in lokalizirala današnja vojska — to bila bi res lepa naloga Avstrije in vsa poštena današnja in prihodnja Evropa bila bi Avstriji hvaležna za tako blagodušno delo. Avstrija, ne prelivši niti kaplje krví, pomogla bi Rusiji razdrobiti težki jarm sužnosti, pod katerem kristijani Balkanskega poluotoka že 400 let zdihujejo; pomogla bi jej vrniti narodom na jugu človeške pravice in državljansko svobodo; pomogla bi jej na Balkanskem pepelišču vstvariti Evropejski raj. Al, žalibog! Avstrijska armada ima po besedah Tisze odbiti take poskušnje, kakor jih je odbijala leta 1854. leta. Po besedah Tisze se z interesi Avstrijske monarhije ne veže osvobojenje kristijanskih sužnjev iz Turškega jarma; ž njenimi interesi se tedaj veže sužnost kristijanske večine in zverinsko gospodstvo Turške manjšine! Za to tedaj morala bi biti Avstrijska armada? V tem pomenu je po takem treba tolmačiti tudi sporočilo, katero smo drugi dan potem prejeli, češ, da Avstrija se skrbno pogaja z Anglijo o jutrovem vprašanji. Avstrija namerava tedaj (če Magjari ne govoré samo le o sebi) spet pred vsem svetom pokazati svojo nehvaležnost do Rusije in nesposobnost videti svoj prid tam, kjer je. Da nam Magjar nič dobrega ne želí, je vidno celó iz postopanja Dunajskega „Correspondenz-Bureau", ki nam je vsak dan, od kar so se Turki in Črnogorci spet sprijeli, prinašal taka le sporočila: „Črnogorci so pobiti — Avstrija se ne bo mešala v Črnogorske zadeve — Turki gredó na Cetinje — Sulejman paša je odločen za pašo Črnogorskega pašalika, — Turčija vsakako hoče pokončati Črnogoro." Ko so pa po sedemdnevnem boji Črnogorci Turke potolkli, je — molčal postrežljivi „Cor-Despondenz-Bureau"; veselo novico nam je prinesla le rrivatna depeša, da je Črnogorska zmaga nad Turki punajske in Peštanske diplomate silno vznemirila, in da „Correspondenz-Bureau" se ne bo požuril resnice vam sporočiti. Drugi dan potem se je pošteni „Bureau" oglasil, češ, „Sulejman-paša je v Spužu in Turškim vojakom je ukazano, naglo vrniti se z vsemi vojnimi rečmi iz Hercegovine v Albanijo, Črnogoro bo Avstrija rešila." Kaj pa da! Pošteni „Bureau" je podoben tistemu človeku, ki je svojega soseda pahnil z brvi v reko, potem pa, ko se je ta z velikim trudom rešil na breg, je tekel čez brv ter kričal: jaz te bom rešil potopa! Ako bi Avstrija ne pritiskala na Srbijo, bi Turki ne mogli take grozne armade poslati na malo Črnogoro. — Iz vsega je očividno, da Tisza in njegovi pajdaši menijo, da Rusija se vojuje s Turčijo le za kratek čas. Al rešuje se danes veliko Slovansko vprašanje; današnja vojska res da velikega poslopja ne bo izpeljala do vrha, vendar položila mu bo močán temelj. Andrassyev projekt, Berolinski memorandum in sklepe Carigraške konference je Rusija predlagala Evropi in Turčiji, ko se Ruska kri še ni prelivala, a zdaj bodo pogoji mirú drugačni in Magjari bodo morali ž njimi zadovoljni biti.

Znamenja, da Rusija pričakuje napada Anglije in morebiti tudi Avstrije, se množé: Baltiške trdnjave in brodovja se orožujejo, za zbranje devet novih korov armade je že vse pripravljeno, z Danijo je zveza sklenjena. Nemški Pomoranci pa bodo svoje kostí lomili pod orožjem, samo če pojde za „specijalno nemške interese" (če bo prilika še za kakih deset milijardov oropati Francijo). Nemci so pošteni računarji, izračunali so celó, koliko „tolarjev" so dolžni Rusiji v prid ranjenim. Mi nimamo nič zoper to, ako nam Nemčija ne bo aktivno pomagala vojevati se z Anglijo (ali tudi z Magjarijo); dovolj bo, da bi prežila na Francijo.

Predno so naše armade prestopile Donavo, je poklical veliki knez Nikolaj Nikolajevič k sebi Angleškega vojnega agenta Uellesleja ter mu z ostrimi besedami raztolmačil njegove pravice in njegovo dolžnost, potem pa mu na drobno objavil pogoje, pod katerimi more spremljati našo armado. Špijon Uelleslej je potem slekel vojni plašč ter oblekel črno suknico, v kateri zdaj sedé v Bukureštu čaka instrukcij iz Londona. Vojni agenti druzih držav so se odpravili iz Ploješt k naši armadi na Donavo.

V Rusiji je spet praznik; povsod vihrajo narodne zastave s hiš, povsod se razlegajo radostne pesmi, povsod je razgovor o prehodu naše armade čez Donavo in o junaški zmagi viteških Črnogorcev.

General Črnajev je šel te dni iz Petrograda na Kavkaz. Na postaji pod Petrogradom sta stopila dva kmeta k oknu vagona, v katerem je sedel Črnajev, in podala sta mu pismo z besedami: „General, prosimo Vas, spolnite nam to prošnjo!" Na to je vlak zadrdral naprej, Črnajev pa je razvil pismo, v katerem je bilo kratko rečeno to-le: „General, Vi imate nepozabljive zasluge za naše brate v Srbiji; zdaj se odpravljate na Kavkaz, borit se s trinogi naših Bulgarskih bratov. Prosimo Vas, prvemu vojaku, ki bo pod Vašim poveljstvom zaslužil Vašo pohvalo, podariti priloženih temu pismu 300 rubljev."

„Vostočnij zajem" bo kmalu dovršen, podpisovanje zajema gre jako vspešno. Storubljevi bileti starega notranjega posojila imajo že ceno po 214 rubljev.

Iz južnih gubernij Rusije se nam poroča, da letina kaže prav dobra. Rež je visoka čez moža, pšenica je tudi prav lepa s polnim klasjem.

Iz Zagreba — Bosniški katoličani so se s prošnjo obrnili do prevzvišenega biskupa Strossmajerja, da bi kot slavnoznani rodoljub in naroden dobrotnik s svojim vplivom delal na to pri Njegovemu veličanstvu cesarju, da vzame katoličane Bosniške pod svoje krilo. — Biskup Strossmajer je sedaj kakor vsako leto v Slatini; zdravje njegovo je hvala Bogu najbolje. — Ko je bila unidan razprava o Turških zadevah v Ogerskem zboru in so Turkofili Iranyi, Helfy, Simonyi in Uermenyi toplo zagovarjali gospodstvo Turško, se je oglasil gosp. Josip Miškatović, hrvaški zastopnik v Ogerskem zboru, in Magjarom odkri osrčno povedal, kaj Hrvati o tej stvari mislijo. Rekel je med drugim: „Hrvaški narod ne bi nikdar odobril boja za obstanek Turčije in za jarem slovanskih dežel na Balkanu. Ako bi pa interesi Avstrijske monarhije prišli po Rusko-Turškem boji v kako nevarnost, ne bi bil Hrvaški narod zadnji z žrtvami in hrabrostjo. „Miškatovičev govor je razsrdil Magjare tako, da so kakor besni v svojih časnikih planili na Hrvate in se drznili trditi, da Hrvatje nimajo nikakoršne pravice o tej stvari govoriti! To pač je zopet nov dokaz, da prej ali pozneje hočejo biti Magjari grobokopi Habsburške monarhije.

V Gorici 8. julija. — „Holtum — l'uomo-cannone" (z dotično podobo) in „ballo a Podgora, ballo a San Pietro!" Ta naznanila kinčajo danes ogle naših ulic. „Ballo" — to je že stara Goriška; kar se pa tiče čudovitega Holtuma, je on meni dokaz, da smo že res „glavno deželno mesto". Ne samo to, da

štejemo svojih 18.000 stanovalcev, ne samo to, da smo zarad „Nizze“ kosmopolitično mesto, da imamo mnogotere vélikomestne naprave itd., temveč tudi to kaže, da smo „véliko mesto“, ker vsak „špektakelj“, ki ga navadno le veča mesta imajo — tudi mi imamo. Ni davno, kar smo imeli tù nekega čudnega „panslavističnega“ agenta (— saj je iz Sibirije!!) Bil je to mož — rojen brez rok in nog, imel je samo glavo z lepim obličjem in čvrsto truplo. Opravljal je vsa navadna opravila: jedel z žlico in vilicami, pil, pisal, streljal, skakljaje hodil; govoril razne jezike; bil oženjen — itd. In nocoj bomo „občudovali“ Holtuma „svetovnega atleta“, ki ulovi z rokama topovsko kroglo brž, ko top ustreli. Da se taka čuda tudi pri nas v Gorici godé — to je meni dokaz, da smo, kar smo. — Pa kaj je dandanes — ukljub grmenju topov ob Donavi — materialni kanôn proti duševnemu!? Ne samo Rus in Turk imata svoje topove, temuč tudi „šesta velemoč“ jih ima, — časniki namreč. In prav te dni se pri nas nek tak top uliva ali preliva. Tega pa še ne vem, bode li po Krupovem, Uchatius-ovem ali katerem drugem sistemu ulit; gotovo je le to, da mora telgraf, papir in črnilo pa mnogih ljudi jezik dokaj dokaj trpeti o napravljanji novege (slov.) časniškega konsorcija. Znabiti pa, da je vse skupaj le — bumm!? — Še o nekem topovskem drobižu — o neki beli mitrailleus-i — moram nekaj povedati. Naši kmetovalci se je bolj bojé, ko turških krogel. Prav znana prirodna prikazen je, in čudno! da jej vsegavedno znanstvo z vsem svojim napredkom ni še našlo konca in kraja; vulgo ji pravimo — toča. Preteklo noč nam je že v drugo letos grozila, pa samo nekaj malega drevje okrcala. — Preteklo nedeljo se je nek štacunsk delavec, D. iz Kanala povživši sladoled zdajci mrtev zgrudil. — Predvčeranjim se je nek revež E. (na Kórenji) obesil. Zapustil je ženo in otroke. — V sredo, 11. t. m., bo na vrtu tukajšnjega dekliškega izobraževališča koncêrt z vstopnino v podporo ubogim vzrejankam. Pelo se bo v 3 jezikih. — Vsi časniki pripovedujejo, da se je naš državni poslanec g. bar. Tacco poslanstva odpovedal. Vzroki odpovedi so bržko ne privatno-gospodarstveni.

Iz Senožeč 8. julija. (*Poslano.*) Ker me je v „Slov. Narodu“ 6. dne t. m. nekdo natolceval, da sem jaz z onim pafletom, ki je od 30. junija t. l. iz Postojne datiran in ki mene in g. Leop. Deklevo za poslaniška kandidata Notranjskih kmečkih občin punuja, v dotiki bil, moram tu očitno reči, da nikoli nisem imel in da tudi danes nimam s tistimi, ki so ta škandal vzročili, nikake niti posredne niti neposredne najmanjše zveze. V tem smislu sem se tudi včeraj v Postojni pred vsemi dotičnimi volilnimi možmi opravičil.

Josip Zelen.

Na Slapu 2. julija. (*Poslano.*) V 26. listu „Novic“ spodtika se nekdo v dopisu iz Vipavske doline 23. junija nad tem, da se drat, na katerega se imajo še letos v dveh vinogradih tukajšnje deželne vino- in sadjerejske šole po novem načinu trte vezati, ni iz Gorenskih fužin, ampak iz Nemškega naročil, in da se niso v isti namen služeče železne kljuke na Slapu ali pa v Vipavi, ampak v Štijaku na Primorskem napraviti dale. V pojasnilo te zadeve naj služijo sledeče vrstice: Potrebni drat naročil se je res iz Klosterneuburga. Iz Gorenskega se ni naročil zato, ker, kolikor je meni znano, v nobeni Gorenski fužini dratú ne vlečejo, le v Ljubljani v tovorni bratov Galletov se izdeluje drat, a ne tak, kakoršen se za vezanje trt po vinogradih potrebuje; Galletov drat ni pocinjen, ampak navaden drat, pa tudi ni iz Gorenskega železa, ampak iz Koroškega ali pa Štajarskega, kajti Gorensko železo je naki prekrhko, premalo vlačno. — Kar se pa naprave kljuk tiče, sem vprašal nekatere ključarje okolice, al vsi so mi ceno prenapeli; naposled se oglasí nekdo iz Štijaka za nedeljskega učenca v našo šolo, ki je po naključbi ključar in je kljuke po 2 krajc. ceneje izdelati prevzel. V Vipavo gredé se je pa mož premislil, kajti celo delo je oddal, kakor sem pozneje zvedel, koj nekemu drugemu Vipavskemu ključarju, katerega jaz poprej še poznal nisem in ki je vse kljuke dovršil. Kljuke narejene so bile toraj vendar v Vipavi in ne na Štijaku in denar za nje ostal je v Vipavi. Iz tega je razvidno, da dopisnik ni bil dobro podučen, ko je svoj dopis poslal „Novicam“.

Rihard Dolenec,
vodja deželne vino- in sadjerejske šole.

Iz Cerknice na Notranjskem 2. julija. — Danes se je tukaj s pošto zvezana brzojavna (telegrafna) postaja z omejeno dnevno službo.

Iz Bizavika pod Ljubljano 8. julija. (*Očitna zahvala.*) Podpisani odbor izreka najtoplejšo zahvalo blagorodni gospej Korneliji Šolmajer-Costovi za prekrasni trak, katerega je darovala zastavi narodne naše čitalnice, in s tem nam učinila nepopisljivo veselje in pokazala, da je domorodkinja z dušo in telesom. Bog jo živi! Zahvalujemo se pa tudi občecenjenemu narodnemu društvu „Sokola“ Ljubljanskega, ki se je tudi našim srcem ves prikupil, da nas je počastil s svojim prihodom 1. dne t. m., spremljan od hvalevredne mestne godbe. Srčna zahvala dalje tudi vrlim gospodom čitalnice Ljubljanske, ki so nas razveseljevali z lepim petjem, deklamacijo in gledališko igrico. Naj bodo vsi prepričani, da je res, kar ste unidan vé „Novice“ pisale, da je oni nedeljski popoldan zapisan s zlatimi črkami v pratiko naše čitalnice, kajti tudi od Bizoviku bližnjih vasí slišimo naše sosede pripovedovati, koliko veselja jim je prizadelo lepo petje in godba, ki se je pol ure daleč razlegala krog in krog. Do solz nas je ganilo tudi to, da je zraven častitih udov „Sokola“ in čitalnice Ljubljanske nas obiskala tudi velika množica mestnih gospodov in gospej in med njimi tudi naša dva deželna poslanca gospoda dr. Jan. Bleiweis in Luka Robič, ki sta s tem pokazala, da sta v resnici rada in prav vesela med nami kmeti, katere ona v deželnem zboru možato zastopata. S toplo to zahvalo pa združuje podpisani odbor iskreno željo: pridite, predragi mestjani, prav kmalu zopet k nam; vsaj ste videli, da tù v Bizoviku in v vsi okolici naši živí čist, nepokvarjen narod, čegar zastava, na kateri se je danes lesketal krasni Šolmajerčni trak, svetu kaže: „vse za vero, dom, cesarja“ in da te svetinje nas navdušujejo k izreku: „ne vdajmo se!“

Čitalničin odbor Bizoviški.

Iz Ljubljane. — Volitveni boj je končan, kakor se bere na 1. strani današnjega lista. V soboto volijo še veliki posestniki. Ali konservativni možje med njimi še niso siti liberalcev, ni nam znano; to pa vendar opomniti moramo, da je pregrešna nečimurnost, ako celó narodni veliki posestniki pod senco košatega drevesa sedijo in tobak pijó, namesti da bi prišli na volišče in pogumno kakor mali naši posestniki, svoje glasove oddali možém svojega zaupanja. Naj bi se vendar zavedali tega, da ideja narodnostnih principov dandanes ni prazna fraza, ampak da bode, če tudi še po hudih

*) Obširni popis, kako se je godilo o nakupovanji dratú in naročbi kljuk, smo izpustili iz dopisa, ker napolnil bi nam bil šestinko lista brez zanimivosti drugim čitateljem, za pojasnilo zadostuje faktični popravek. Sicer pa pisatelj onih vrstíc v 26. listu „Novic“ nikakor ni oni, ki ga „poslano, sumiči; tudi se v onih par vrsticah po krivici išče zlovolja.

borbah — mesó postala, vsaj je izrastla iz tal razvitka človeškega duha, iz tal prve samovesti v narodnem življenji.

— Samostan naših frančiškanov je 2. dne t. m. izgubil prečastitega gospoda patra Salezija Volčiča, enega svojih najstarejših udov. Rajnki, rojen Ločán, je stopil v samostan 19. oktobra 1827.; za duhovnika posvečen leta 1831. je dosegel vse častne službe in bil na gimnaziji Novomeški tudi učitelj modroslovja. V 72. letu svoje starosti je sklenil blago svoje življenje.

— 3. dne t. m. na Brdu umrli c. k. okrajni sodnik gosp. Jan. Krsnik ni doživel več veselja, ki mu ga bi bilo po cesarskem sklepu od 1. julija napravilo poslavljenja z naslovom „svétnika c. kr. deželne sodnije.“

— 1. list novega Zagrebškega „Humorističkega lista“ nam je dobro došel, ker kaže, da v svoje predale jemlje tudi v slovenski besedi naše zadeve in jih kaže v primernih slikah. Volitve naše dale mu bodo gradiva obilo, na priliko kako sramotno je propal Vestenek, — kako neumnega „Dienstmann-a“ se je kazal baron Tauffrer, — kako srdito dr. Eržen nosove pobija poštenim ljudém, da kličejo zdravnika dr. Ambrožiča na pomoč itd. itd.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — V zadnji seji državnega zbora so bili voljeni udje delegacij. Moravci se volitev niso vdeležili. Za Kranjsko je voljen grof Thurn, namestnik vitez Langer; za Štajarsko Waltersskirchen in Kellersperg, namestnik Hammer-Purgstal; za Koroško Ritter, namestnik Jezernik; za Trst grof Coronini, namestnik Wittman, za Gorico Teuschl, namestnik Winkler, in za Istrijo Vidulić, namestnik Polesini. Potem se je zbornica razšla za nedoločen čas brez vseh komedij. Predsednik še poslancem niti veselih počitnic o „pasjih dnevih“ voščil ni. Tako so tudi obravnave pogajanja z Ogri za nekaj časa odložene.

— Gospôska zbornica je menda včeraj imela zadnjo sejo.

— Kakor se kaže iz govora imnistra Auersperga, se Ogri ne bodo pobotali z Avstrijo. Minister je v seji deputaciji rekel: „Vlada jemlje o novi pogodbi odgovornost na-se, če se pogodba dovrši; ako pa se to ne zgodí, pade odgovornost na državni zbor in — naposled bi moralo ministerstvo odstopiti.“ Grof Hohenwart mu je na to odgovoril: „ako se pogodba ne izvrši, ni državni zbor tega kriv, ampak ministerstvo zavoljo načina, po katerem je ono vodilo dotične razprave. Finančnemu ministru Depretis-u, ki je rekel, da je pogodba čisto gospodarstveno in finančno, a ne politično vprašanje, je Groholski odgovoril, da ne bi se pogodba mogla smatrati za politično vprašanje, ako bi ona samo sebi ne bila eminentno politično vprašanje. — Vsi Magjarski listi strašno napadajo zdaj Avstrijsko deputacijo in pa Nemce in jim za zahvalo, da so pomagali Slovane na zid pritisniti, očitajo vetrenost, Nemci pa se tej grožnji smejajo, ker vedó, da dandanes Magjari na celem svetu nimajo druzega prijatelja kot Turka, ker so s svojim fanatizmom za barbarstvo zaigrali vso veljavo, ki so jo imeli leta 1867. Kaj pa bodo zagrizeni Nemci pričeli vprihodnje brez zveze Magjarske, kazala bode prihodnost.

— 1. julija se je tukaj slovesno obhajala 25letnica obstanka „društev katoliških obrtnijskih pomočnikov.“ Zastopano je bilo 55 tacih društev Avstrijskih in več druzih tujih dežel; med njimi bili so tudi zastopniki društva Ljubljanskega, Graškega, Mariborskega i. t. d. Navdušeni so se ločili od lepe slovesnosti.

Iz Prage. — Kakor znano, so se bili Čehi med sabo zopet nekoliko razprli zavoljo adrese do Aksakovega in nekih agitacij zoper katoliško cerkev. Zdaj pa je razpor menda zopet poravnan. Dr. Rieger je namreč pri pogrebu dekana Čermaka rekel, da on ne najde nobenega vzroka razporu. Narodni program je ostal nepremenjen, pa tudi razmere med narodno stranko in cerkvijo in duhovščino so zmiraj ene in iste. Če že narodna (mlada) stranka zahteva popolno svobodo za vsako vero, morajo zastopniki naroda tem bolj spoštovati ono vero, katere je velika večina naroda. Adresa do Aksakovega nima nič v sebi, kar bi dalo vzrok prepiru. O papeževem govoru do Savojcev je rekel, da se razdeljuje v dva dela: v političnega in dogmatičnega, ter se je zeló trudil popraviti sodbo o znanih demonstracijah posamesnih občin.

Ogerska. — Državna zbornica je prenehala svoje delovanje in se ima sniti še le 15. septembra t. l.

Srbija. Prestolni govor, s katerim je knez 2. t. m. odprl skupščino, je pomenljiv za sedanje stanje. Rekši, da v vojski Srbiji sreča ni bila mila, pravi, da bo prelita kri vendar-le rodila dober sad. Potem je omenil, kako prijazno je bil sprejet po Ruskem caru, kateremu se je šel v imenu naroda zahvalit za dosedanje varstvo in pomoč. Car je obljubil Srbiji še daljne podpore. Zato je knez tudi izrekel nado, da bo Srbski narod še nadalje vztrajal o vseh okolščinah ter pripomogel Serbiji do slave.

Iz Rusko-Turškega bojišča. Čedalje bolj očitno postaja to, da so Rusija, Nemčija in Laška glede vojske popolnoma dogovorjene med sabo; zadnja je celó zavezana brž stopiti na noge, ako bi se orožju slovanskemu slaba godila. Menda je Laška tudi zavezana, vstaviti se vsaki oblasti, ki bi hotela Turku iti na pomoč, tedaj tudi Avstriji, katere zadržanje je na vsakako Turčiji bolj, kakor Rusiji prijazno. To utegne še nevarno biti.

Iz Azijskega bojišča še zdaj ni za Ruse ugodnih poročil. Čeravno „turški“ listi upijejo, da so bili že večkrat tepeni in se umikajo, je vendar do zdaj le to res, da so na levem krilu nekoliko trpeli. — O Črnogorcih ni nobenih novic, pač pa od Donave, kjer so Rusi vzeli že važno trdnjavo Trnovo in Bjelo po trdovratnem boji. Bulgari so jih povsod navdušeno sprejeli kot odrešenike. Vsa Ruska armada, katere bo zdaj že okoli 17.000 mož ta kraj, se neustavljivo naprej pomika, Turki pa se umikajo proti Novubazaru. Bašibozuki uganjajo povsod, kjer morajo bežati, nad kristjani strašne grozovitosti. Prehod Rusov čez Donavo traja neprenehoma dalje.

Listnica vredništva. Gosp. J. J-cu Medvodami: Ker je posestnik Lakota v Dovjem zadnji čas, kakor pravi, še popravil svojo od gosp. Kozlerja in gosp. Debevca hvaljeno iznajdbo, bomo prosili gosp. Skaleta, strokovnjaka o tej zadevi, da gre mašinarijo Lakotovo ogledat, in potem naznanimo njegovo mnenje, ako ne bi hoteli si sami po železnici skočiti v Dovje. — Gosp. A. T. na S.: Prejeli, al —; pismo dobite kmalu nazaj.

Žitna cena

v Ljubljani 6. julija 1877.

Hektoliter v nov. denarji: pšenice domače 11 fl. 21. — banaške 13 fl. 24. — turšice 6 fl. 40. soršice 6 fl. 40. — rži 7 fl. —. — ječmena 4 fl. 20. — prosa 4 fl. 70. — ajde 7 fl. 48. — ovsa 3 fl. 4. — Krompir 6 fl. 40 kr. 100 kilogramov.

Odgovorni vrednik: Alojzi Majer. — Tisk in založba: Jožef Blaznikovih dedičev v Ljubljani.